

نام درس : اصول اعتقادی ۱ کد : ۵۵ تعداد واحد : ۳ ۱۵۵/۱
 پیش‌نیاز : مسائل فلسفه ۲ کد : ۴۸ هم‌نیاز : ندارد

الف - منابع مطالعه

- ۱ - جزوه راهنمای درس
- ۲ - جزوه متن درس
- ۳ - معارف‌بهایی مجلدات ۱ و ۲ (تألیف دکتر داوودی)
- ۴ - کتاب مستطاب مفروضات
- ۵ - جزوه مطالبی در مبادی عقاید (از تقریرات دکتر داوودی) (در صورت عدم دسترسی به این جزوه از نوارهای اصول اعتقادات ، تقریر جناب دکتر داوودی ، شماره‌های ۲۳ ، ۲۴ و ۲۵ استفاده شود .)

ب - ضامم

ندارد

ج - ارزشیابی

۱ - امتحانات :

- ماهانه اول : ۱۰٪ پایان هفته چهارم
- میان‌ترم : ۲۵٪ هفته نهم
- ماهانه دوم : ۱۰٪ پایان هفته سیزدهم
- پایان‌ترم : ۴۵٪ هفته هیجدهم

۲ - تکلیف :

ندارد

مخصوص جامعه بهایی است .

فهرست مطالب

صفحه

۱	۱ - شناسنامه درس
۲	۲ - فهرست مطالب
۳	۳ - جدول زمانبندی مطالعات درسی
۸	۴ - ارتباط این درس با سایر دروس
۱۰	۵ - پیشگفتار
۱۱	۶ - اهداف کلی
۱۱	۷ - اهداف آموزشی مقدمه درس
۱۲	۸ - اهداف آموزشی مربوط به مبحث عالم حق
۱۲	۹ - اهداف آموزشی مربوط به عالم امر
۱۳	۱۰ - اهداف آموزشی مربوط به عالم خلق
۱۴	۱۱ - اهداف آموزشی مربوط به اطلاعات
۱۴	۱۲ - اهداف آموزشی مربوط به تبیین یا توضیح آیات و روایات
۱۵	۱۳ - اهداف آموزشی مربوط به جنبه‌های کاربردی درس
۱۶	۱۴ - معرفی منابع درس
۱۷	۱۵ - منابع کمک آموزشی
۱۸	۱۶ - روش مطالعه درس
۲۰	۱۷ - شیوه ارزشیابی درس

حضرت عبدالباہ

تلمیذ ماہر دروس و علوم خویش را

به نهایت مہارت تتبع و حفظ نمایند و

در روز امتحان در حضور استادان

در نهایت شادمانی جلوہ نمایند

کتاب ۲ ص ۲۶۹

امید داریم در تحصیل موفقیات و در امتحان بدرجہ
عالی

جدول زمانبندی مطالعات درسی

هفته	عنوان کلی	موضوع (عنوان فرعی)	منبع - صفحه
اول و دوم	راهنما	پیشگفتار - اهداف کلی - اهداف آموزشی - معرفی منابع درس - منابع کمک آموزشی - روش مطالعه درس - شیوه ارزشیابی درس	جزوه درسی - ص ۱ - ۲۱
	مقدمه	- اصل چیست؟ - چگونگی کشف اصول - تحلیلی از مراجع و موازین ادراک - رابطه بین اصل و اعتقاد - مفهوم اصول معتقدات بهایی	جزوه درسی - ص ۳ - ۱۰
	عالم حق	- اصول معتقدات بهایی راجع به عالم حق (نصوص و اهم اصول - تحلیلی از اهم اصول)	جزوه درسی - ص ۱۱ - ۱۴
	" "	- کلیه مباحث معارف بهایی جلد ۱	معارف بهایی جلد ۱
	" "	- دلائل و براهین الوهیت	مفروضات - ص ۲ - ۴
	" "	- تعلق حق به خلق به چه نحو است	" - ص ۱۵۴ - ۱۵۶
	" "	- حد ادراک انسان نسبت به حق	" - ص ۱۶۶ - ۱۶۸
	" "	- در ذکر عدل و رحمت حق	" - ص ۱۹۹ - ۲۰۱
	" "	- مقامات چهارگانه توحید و بیان عبادت حقیقی	جزوه درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۲۸
سوم و چهارم	عالم امر	- اصول معتقدات بهایی راجع به عالم امر (نصوص مبارکه - اصول اساسی - توضیحات راجع به مظاهر مقدسه و عالم امر و اثرات آن)	جزوه درسی - ص ۱۵ - ۲۱
	" "	- کلیه مباحث معارف بهایی جلد ۲	معارف بهایی جلد ۲
	" "	- الوهیت فقط به توسط مظاهر الهیه شناخته می شود	مفروضات - ص ۱۱۴ - ۱۱۰
	" "	- کلیه مراتب ظهور سه رتبه است .	" - ص ۱۱۴ - ۱۱۶
	" "	- در بیان مراتب جسمانی و روحانی مظاهر ظهور	" - ص ۱۱۶ - ۱۱۸
	" "	- در بیان کیفیت علمی که مظاهر ظهور دارا هستند .	" - ص ۱۱۸ - ۱۲۰
	" "	- درجه ادراکات عالم انسانی و مظاهر ظهور	" - ص ۱۶۴ - ۱۶۶
	" "	- درجه نفوذ و تأثیر مظاهر الهیه	" - ص ۱۲۲ - ۱۲۳
	" "	- کلیه انبیاء بر دو قسمند	" - ص ۱۲۳ - ۱۲۴
	" "	- بیان این جمله از کتاب اقدس " لیس لمطلع الامر شریک فی العصمة الكبرى"	" - ص ۱۲۹ - ۱۲۲

منبع - صفحه	موضوع (عنوان فرعی)	عنوان کلی	هفته
	امتحان ماهانه اول		
مفاوضات - ص ۹ - ۵	- مسأله در اثبات لزوم مربی	عالم امر	پنجم و ششم و هفتم
" - ص ۲۲۵ - ۲۲۱	- در وجوب متابعت نمودن تعالیم مظاهر الهیه	" "	
" - ص ۶۰ - ۵۷	- براهین روحانیه	" "	
" - ص ۷۹ - ۷۷	- سوال از معجزات و خوارق عادات	" "	
" - ص ۸۳ - ۸۲	- مقصود از روح القدس چه چیز است؟	" "	
" - ص ۸۷ - ۸۶	- سوال از ثلوث	" "	
" - ص ۹۷ - ۹۶	- سوال از لعن به روح القدس	" "	
" - ص ۱۰۱ - ۹۹	- سوال از رجعت	" "	
" - ص ۱۲۹ - ۱۲۶	- بعضی از عتابها که در کتب مقدسه ظاهر است خطاب به انبیاست در حقیقت مخاطب آنها امت است	" "	
جزوه درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۳۸	- اول صادر از غیب قدم که مبده کل اشیا است و مقام عقل	" "	
" - ص ۳۹	- معنی حقیقی توحید و وحدت ظاهر و مظهر	" "	
" - ص ۴۰	- چه عین ظهور الله بدانند و چه مرات الله بدانند ولی جدال نکنند	" "	
" - ص ۴۰	- وحی و الهام و کلام الهی	" "	
" - ص ۴۰	- مقام علم مظاهر الهیه	" "	
" - ص ۴۱	- بدعیت ماصدر و تجدید وجودات در ظهورات الهیه	" "	
" - ص ۴۱	- ترقی بهرتبه مظاهر مقدسه ممنوع می باشد.	امر و خلق	
" - ص ۴۴ - ۴۱	- بشر و انبیاء و ادیان و کتب مقدسه همیشه بوده و خواهند بود.	"	
" - ص ۵۰ - ۴۴	- اصل دین و ضرورت تجدید آن و نیز مضار بی دینی و هم فرضیت حفظ دین بر دول و علماء و رؤساء.	"	
" - ص ۵۲ - ۵۰	- تغییر و تجدید و ترقیات دین و دو نوع از تعالیم آن	"	
" - ص ۵۳	- ظهور بهایی عمومی جهانی و برای اصلاح عالم و حیات و آزادی و اتحاد امم می باشد	"	
" - ص ۵۴	- اعراض بعد از اقبال به علت انحراف حاصل و موجب حیاط اعمال سالفه می گردد.	"	
جزوه درسی - ص ۳۷ - ۳۴	- نصوص مبارکه راجع به علم (تعریف و توصیف علم - تقسیم علم - هماهنگی علوم مادی و معارف الهی در این دور اعظم - اهمیت علم و عرفان و معارف - اهمیت علوم و معارف و صنایع و نقش آنها در وحدت بشر - تطابق علم و دین)	"	

هفته	عنوان کلی	موضوع (عنوان فرعی)	منبع - صفحه
	امر و خلق	- منتخباتی از توقیع منبع دور بهایی (حضرت بهاء الله - حضرت باب - حضرت عبدالبهاء)	جزوه درسی - ص ۱۰۴ - ۸۷
هشتم	عالم حق و امر	مرور و آمادگی برای میان ترم	
نهم	عالم حق و امر	امتحان میان ترم	
دهم	عالم خلق (عالم وجود)	- عالم خلق - برخی از اصول اعتقادی بهایی راجع به عالم خلق به مفهوم کلی آن - برخی نصوص مبارکه راجع به مقام و موقعیت انسان در عالم امکان - برخی اصول عقاید بهایی راجع به انسان - استنتاج از نصوص مبارکه و اصول مستخرجه از این نصوص راجع به عالم خلق - نصوص مبارکه پیرامون مرحله تکاملی، وحدت انسان و وحدت امکان - طائفه سوظسطائیه برآنند که موجودات عبارت از اوهام است - عالم وجود بدایتی ندارد - سؤال از مسأله حضرت آدم و اکل شجره - اقسام قدیم و حادث - وحدت وجود - طبیعت در تحت قانون عمومی است - تأثیر نجوم - در بیان آنکه در وجود شر نیست - ادوار کلیه	جزوه درسی - ص ۲۲ - ۳۳ مفاوضات - ص ۲۰۶ - ۲۰۵ " - ص ۱۴۰ - ۱۳۶ " - ص ۹۶ - ۹۲ " - ص ۲۰۸ - ۲۰۶ " - ص ۲۱۸ - ۲۱۴ " - ص ۳ - ۲ " - ص ۱۸۷ - ۱۸۵ " - ص ۱۹۹ - ۱۹۸ " - ص ۱۲۱ - ۱۲۰
یازدهم	عالم خلق (عالم وجود)	- منظور از آفرینش عرفان و لقای حق است - قدم وعدم تناهی خلقت و فضا و معنی سته ایام مذکور در تورات و قرآن - مقصود از خلقت آدم - عدم تناهی فضا و خلقت و معنی سماء و افلاک سبعه - عوالم طولیه غیرمتناهی - فضا نامتناهی مملو از ماده اشیریه و قوه وجودیه حرکت جذبیه حبیه و بیان قوه برقیه - در سایر کروات هم کائناتی شبیهه کائنات زمین هستند	جزوه درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۵۵ " - ص ۵۵ " - ص ۵۶ " - ص ۵۶ " - ص ۵۷ " - ص ۵۹ - ۵۸ " - ص ۶۰

منبع - صفحه	موضوع (عنوان فرعی)	عنوان کلی	هفته
جزوه ^۵ درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۶۲ - ۶۰ " - ص ۶۲ " - ص ۶۳ " - ص ۶۴ " - ص ۶۵	- بیان خلاصه عرفان صوفی و فلسفه تیا سفینه و بیان تنزه ذات حق و انبساط فیض مطلق - تفکیک صدق و کذب از احکام منجمین - تطورات انسانی از بدو الی نهایت ولی به ابقاء نوعیت - تبدیل و تبدل اشیا - الكل فی الكل	عالم خلق (عالم وجود) " " " "	
مفوضات - ص ۱۱۰ - ۱۰۸ " - ص ۹۹ - ۹۷ " - ص ۱۴۵ - ۱۴۰ " - ص ۱۳۶ - ۱۳۴ " - ص ۱۴۸ - ۱۴۵ " - ص ۱۵۱ - ۱۴۹ " - ص ۱۷۶ - ۱۷۴ " - ص ۶۲ - ۶۱	- کلیه ارواح پنج قسم است - المدعون کثیرون و المختارون قلیلون - فرق ما بین انسان و حیوان - تغییر انواع - مسأله نشو و ترقی کائنات - براهین الهیه در اصل و مبدا ^۶ انسان - مسأله که کمالات وجود غیرمتناهیست - بیان غنای حقیقی وجود	عالم خلق (عالم وجود) " " " " " "	دوازدهم
مفوضات - ص ۱۶۴ - ۱۶۱ " - ص ۱۶۰ - ۱۵۹ " - ص ۲۲۰ - ۲۱۹ " - ص ۱۰۵ - ۱۰۴ " - ص ۱۸۹ - ۱۸۷ " - ص ۱۵۸ - ۱۵۶ " - ص ۱۵۹ - ۱۵۸ جزوه ^۵ درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۶۶ " - ص ۶۷ " - ص ۶۸ " - ص ۶۸ " - ص ۶۸ " - ص ۶۹ " - ص ۷۰ " - ص ۷۵ - ۷۱	- اخلاق متفاوت ^۷ نوع انسان - قوای جسمانی و قوای معنوی ^۸ - موازین ادراک - سؤال از قضا و قدر - مسأله جبر و اختیار - قیام ارواح به حق - فرق میان روح و عقل و نفس - قضا و قدر و لاجبر و لاتفویض بل امر بین الامرین - قضا محتوم و مشروط - اراده ^۹ باطنه و ظاهره - تنزه روح از عوارض مادی ^{۱۰} - وحدت جمعیه ^{۱۱} روح - مخابره ^{۱۲} روحی - موضوع مقابله و مخابره با ارواح مفارقه از بدن - نوم و رو ^{۱۳} یا و تعبیر و حکم	عالم خلق (انسان و روح انسان) " " " " " " " " " " " " " "	سیزدهم

هفته	عنوان کلی	موضوع (عنوان فرعی)	منبع - صفحه
		امتحان ماهانه دوم	
چهاردهم	عالم خلق (انسان و روح انسان)	- آیا روح و عقل در انسان حین ولادت ظهور نموده اند	مفاهات - ص ۱۵۲ - ۱۵۱
	"	- حکمت ظهور روح در جسد	" - ص ۱۵۲ - ۱۵۳
	"	- الهام و کشفیات و رؤیا و تسخیر ارواح	" - ص ۱۹۱ - ۱۸۹
	عالم خلق (روح انسان در عالم بعد)	- بقای روح (۱)	" - ص ۱۷۱ - ۱۶۸
	"	- بقای روح (۲)	" - ص ۱۷۴ - ۱۷۱
	"	- مسأله در خصوص ترقی انسان در عالم دیگر	" - ص ۱۷۷ - ۱۷۶
	"	- در بیان مقام انسان و ترقیات او بعد از صعود	" - ص ۱۷۹ - ۱۷۷
	"	- بعد از خلع اجساد و صعود ارواح نفس ناطقه به چه قیام دارد؟	" - ص ۱۸۱ - ۱۸۰
	"	- روح انسانی یعنی نفس ناطقه بعد از صعود از این عالم فانی به چه وساطتی ترقی یابد	" - ص ۱۸۱
	"	- بقای ارواح اطفال	" - ص ۱۸۱
	"	- حیات ابدیه و دخول در ملکوت	" - ص ۱۸۴ - ۱۸۱
	"	- در معنی آیه کتاب اقدس " انّه من اهل الضلال ولو یأتی بکل الاعمال "	" - ص ۱۸۰ - ۱۷۹
	"	- تناسخ	" - ص ۲۱۳ - ۲۰۸
پانزدهم و شانزدهم	عالم خلق (روح انسان در عالم بعد)	- موت	جزوه درسی (مجموعه نصوص از کتاب امر و خلق) ص ۷۵
	"	- معرفت و تحقق روح و نیز بقاء آن بعد از تحلیل بدن	" - ص ۸۰ - ۷۵
	"	- بقاء شخصیت و قوای معنویه در عالم بعد	" - ص ۸۰
	"	- کیفیت عالم روح و نعیم و جحیم و مراتب و مقامات	" - ص ۸۴ - ۸۱
	"	- احوال نفس ناطقه در عالم دیگر مانند این عالم به بدن اخروی	" - ص ۸۴
	"	- ظهور استعدادات و قوای مکنونه عوالم قبلیّه در عوالم بعدیه	" - ص ۸۵
	"	- بصیرتها و کشفیات نفس ناطقه در عالم بعد	" - ص ۸۵ - ۸۶
	عالم امر (جبر و اختیار روح و بقای روح)	- عناوین فرعی جزوه	مطالعی در مبادی عقاید

منبع - صفحه	موضوع (عنوان فرعی)	عنوان کلی	هفته
همه منابع	مرور کلیه مطالب	عالم حق، امر و خلق	هفدهم
همه منابع	امتحان پایان ترم	عالم حق، امر و خلق	هیجدهم

ارتباط این درس با سایر دروس

درس اصول اعتقادی ۱ به دلیل ماهیت استدلالی آن و به علت شمول آن بر بسیاری از بیانات مبارکه در زمینه اهم عقائد بهایی چنانچه بخوبی فرا گرفته شود می تواند نقش مؤثری در مطالعه سایر دروس داشته باشد، و نیز دروسی هستند که چنانچه آنها خوب فرا گرفته شده باشند در فراگیری این درس مؤثرند از جمله دروس مورد نظر عبارتند از:

- ۱ - عربی - به علت بیانات مبارکه متعددی که به لسان عربی در منابع این درس وجود دارد. دروسی از عربی که با درک متون ارتباط دارند در زمینه یادگیری این درس بسیار مؤثرند.
- ۲ - دروس منطق و مسائل فلسفه (۱) و (۲) - به لحاظ مبانی استدلال و قواعد کلی فلسفی و عقلی که در این دروس آموزش داده می شود. همچنین به لحاظ وجود اصطلاحات بسیار مفیدی که در این دروس وجود دارد، علی الخصوص درس مسائل فلسفه (۲)، اطلاع دقیق از آنها به درک مطالب درس اصول اعتقادی کمک اصلی و غیرقابل انکاری می نماید.
- ۳ - روش مطالعه - به لحاظ طرح روشهای دقیق خوانی، بنده بند، از دروس اصلی است که برای این درس مقدمه خوبی را فراهم می کند.
- ۴ - درس استدلال - به دلیل زمینه های وسیع استدلالی و اصول مهمه ای که بر اساس بیانات مبارکه در درس اصول اعتقادی مطرح شده است، می توان پایه محکمی به کمک درس استدلال فراهم نمود. قواعد کلی که در کتاب مستطاب مفاوضات مطرح شده، شواهد متعددی که هیکل مبارک در اثبات مطالب ذکر فرموده اند، تمثیلهای موجوده همه می تواند مبانی لازم برای تشکیل قیاس، استقراء و تمثیل را فراهم آورد که در درس استدلال مطالعه شده است و از این طریق درس را بهتر فرا گرفت.
- ۵ - دروس تاریخ امر - درک و فهم مقام و موقعیت مظاهر مقدسه الهیه و طاعات قدسی

بهایبی می تواند شرایط مناسبی برای درک بهتر دروس تاریخ امر فراهم نماید.

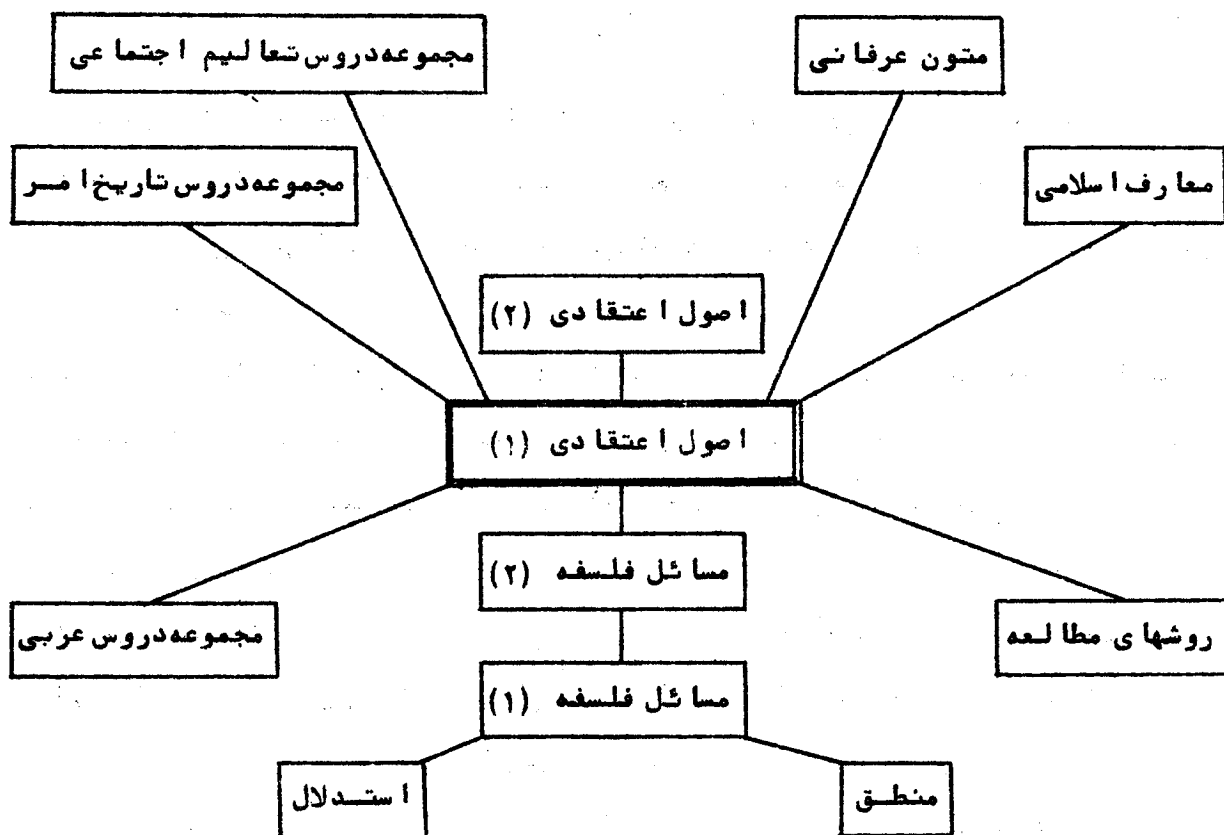
۶ - دروس روانشناسی و تعلیم و تربیت - به لحاظ مباحث مفصلی که راجع به نفس و روح و قوای روح در این درس آمده است می توان در درک بهتر مباحث روانشناسی از آن استفاده نمود.

۷ - علوم و معارف اسلامی - بدیهی است دانستن اصول عقاید بهایی در زمینه مقایسه با معارف اسلامی می تواند کمک بسیار مؤثری بنماید. مباحثی چون توحید، نبوت، معاد و دیگر مباحث اشتراکات و زمینه‌های مقایسه و وجوه تشابه و تفاوت از اهم ارتباطات این دروس است.

۸ - اصول اعتقادی ۲ - چون درس اصول اعتقادی ۲ جنبه مقایسه‌ای دارد و مبانی عقاید بهایی با سایر ادیان و مکاتب کلامی مورد مقایسه قرار می گیرد، دانستن رئوس اساسی این درس برای درک مطالب درسی اصول اعتقادی ۲ بسیار ضروری است.

۹ - تعالیم اجتماعی - با توجه به زمینه‌های وسیع استدلالی در دروس تعالیم اجتماعی و تکیه آن دروس بر مبانی عقائد، مطالب این درس یک پیش نیاز اساسی است. برای فهم تعالیمی چون وحدت عالم انسانی به لحاظ جنبه روحانی، وحدت اساس ادیان به لحاظ قوه قدسیه مشیت اولیه الهیه، صلح عمومی به لحاظ قوه روح القدس و محبت الهیه، تطابق علم و دین به لحاظ وحدت حقیقی و زمینه‌های عقلی آنها و وابستگی به عقل کلی الهی و علم حقیقی، قطعاً مطالب این درس نقش اساسی و اصولی خواهند داشت.

بطور کلی درس اصول اعتقادی ۱ ماهیتاً با اکثر دروس مرتبط است و با دروس مختلفه با این درس ارتباط خواهند داشت، از جمله دروس مطالعه آثار، دستخطهای معهد اعلی، درس حیات روحانی خصوصاً دروس متون عرفانی و عرفان به نحو مطلوب و اساسی، جمله از دروس مرتبطند.

پیشگفتار

درس اصول اعتقادی یکی از دروس اساسی است که مورد مطالعه قرار می‌گیرد. فراگیری این درس چنانچه به نحو مطلوب انجام پذیرد بدون تردید برای آموختن بسیاری از دروس که مشتمل بر دیدگاههای امر مبارک است بسیار مؤثر است. در عین حال مفاهیم این درس در جهت درک و فهم مباحث غیرامری نیز نقشی اساسی خواهند داشت. علی‌الخصوص در جهت ربط عقاید سایر ادیان به اصول معتقدات بهایی، مطالب این درس کمک مؤثری خواهند نمود.

از آنجا که این درس متنی آموزشی است و یا هدف خاص و در ارتباط با دروس دیگر تنظیم شده، بدیهی است که نوعی انتخاب مطالب صورت گرفته و در عین حال کسه اهم مباحث اعتقادی مطرح شده ولی به علت وجود برخی دروس امری که مورد مطالعه قرار خواهد گرفت از جمله دروس تعالیم اجتماعی و نظم و یا دستخطهای معهد اعلیٰ لهذا از بررسی تفصیلی برخی از مفاهیم که ممکن است از اهم اصول عقاید باشد، صرفنظر شده است. بنا بر این توجه به این نکته ضروری است و نباید آن را با کتاب و بیس جزواتی که به طور عام راجع به عقاید بهایی نوشته می‌شود یکی گرفت. از طرفی هم ممکن است برخی از مطالب که در این درس مورد مطالعه قرار گرفته

عینا در دروس دیگری تکرار شود. باید توجه داشت که مطالب در این درس به لحاظ اصول اعتقادی و یا زمینه‌های مربوط به اصول اعتقادی مورد مطالعه قرار می‌گیرند و در دروس دیگر از وجهی متفاوت، مثلاً ممکن است وجوه تاریخی، تربیتی و جنبه‌های دیگر مورد توجه باشد. بر این اساس به دلیل وجود درس نظم و دستخطها از بررسی مقام و موقعیت بیت‌العدل اعظم صرف‌نظر شده است و در عین حال هرچند مقام طلعات مقدسه بهایی و عظمت ظهورین اعظمین در دروس تاریخ امر مبارک به تفصیل مورد مطالعه قرار می‌گیرند ولی در این درس به لحاظ جنبه اعتقادی مطالبی اساسی درج گردیده است.

اهداف کلی

- ۱- آشنایی با اصول و مبانی اعتقادی بهایی راجع به عالم حق
 - ۲- آشنایی با اصول و مبانی اعتقادی بهایی راجع به عالم امر
 - ۳- آشنایی با اصول و مبانی اعتقادی بهایی راجع به عالم خلق
 - ۴- درک و فهم معنا و مفهوم اصطلاحات مهمه راجع به عوالم مذکور در حد مطالب مطرح شده در منابع درسی
 - ۵- درک و فهم تبیینات مندرج در آثار مبارک‌های که مورد مطالعه قرار می‌گیرد راجع به آیات کتب مقدسه قبل و اخبار و احادیث و روایات
 - ۶- آشنایی با برخی جنبه‌های کاربردی اصول اعتقادات بهایی در درک و فهم و توجیه معضلات دینی و یا دیگر اعتقادات بهایی
- ضمناً جهت درک و فهم بهتر مطالب درس مقدمه‌ای تهیه شده است که در آن سعی شده معنا و مفهوم اصول، برخی اصول مهمه علوم، چگونگی کشف اصول، موازین ادراک و مفهوم اصول اعتقادی بهایی توضیح داده شود.

اهداف آموزشی مقدمه درس

پس از مطالعه مقدمه درس دانشجو باید بتواند:

- الف- مفهوم اصل را توضیح داده و ویژگیهای آن را بیان نماید.
- ب- برخی اصول مهمه مکاتب علمی مطرح شده در مقدمه را بیان کند.
- ج- چگونگی کشف اصول را بیان نماید.

- د - موازین ادراک را نام برده و ویژگی هر کدام را بیان کند.
 ه - مفهوم اصول را در زمینه عقاید بهایی بیان کند.

اهداف آموزشی مربوط به مبحث عالم حق

پس از مطالعه منابع مربوطه دانشجو باید این تواناییها را کسب نماید:

- ۱ - دلایل و براهین راجع به عدم ادراک ذات حق را بیان کند.
- ۲ - مفهوم تقدیس و تنزیه حق را به طور مستدل بیان نماید.
- ۳ - دلایل اتصاف حق متعال به صفات را بیان کند.
- ۴ - آخرین حد معرفت انسان را بیان نماید.
- ۵ - توصیفات را که در آثار مبارکه از حق شده بیان نماید.
- ۶ - جنبه های نیاز انسان و موجودات را به حق مشخص نماید.
- ۷ - دلایل و براهینی را که در اثبات وجود حق بیان شده ذکر نماید.
- ۸ - علت و یا علل ارائه براهین عقلی در اثبات الوهیت را ذکر نماید.
- ۹ - علل توحید و یا وحدت ذات حق را بیان نماید.
- ۱۰ - مدلل سازد که چرا ارتباط خلق با حق محال است.
- ۱۱ - مفاهیم قرب و بعد را توضیح دهد.
- ۱۲ - انواع تجلی و فرق آن را با ظهور و طول بیان نماید.
- ۱۳ - دلائل سلب اسماء و صفات را از خدا بیان نماید. (با هدف ۳ مقایسه کنید).

اهداف آموزشی مربوط به عالم امر

پس از مطالعه منابع مشخص شده برای مبحث عالم امر دانشجو باید بتواند:

- ۱ - معنا ، مفهوم ، مقام و ویژگیهای عالم امر را بیان کند.
- ۲ - کیفیت صدور عالم امر از عالم حق را توضیح دهد.
- ۳ - کیفیت عرفان حق را از طریق عالم امر توضیح دهد.
- ۴ - دلایل موجود در آثار مبارکه راجع به شناخت حق از طریق عالم امر را بیان کند.
- ۵ - مفهوم مشیت اولیه را توضیح دهد.
- ۶ - مفهوم "مظهر ظهور" را معنا کند.
- ۷ - برخی مسائل مهمه و یا معضلات دینی را که با کمک مفهوم عالم امر قابل توضیح

و تبیین هستند فرا گیرد و بیان نماید.

- ۸ - تاثیر مظاهر ظهور را در عالم خلق بیان کند.
- ۹ - مقام توحید و تحدید مظاهر مقدسه را توضیح دهد.
- ۱۰ - کیفیت علمی را که مظاهر مقدسه دارا هستند بیان کند.
- ۱۱ - مدلل سازد که چرا مظاهر مقدسه مربی حقیقی هستند.
- ۱۲ - مدلل نماید که چرا بشر محتاج مربی حقیقی است.
- ۱۳ - مقام و موقعیت حضرت بهاء الله را بر اساس مضامین نصوص مبارکه بیان نماید.
- ۱۴ - عظمت این ظهور مبارک را نسبت به ادوار سابقه بر اساس مضامین نصوص مبارکه بیان کند.
- ۱۵ - عظمت ظهور حضرت رب اعلی و مقام ایشان را بر اساس مضامین نصوص مبارکه بیان کند.
- ۱۶ - مقام، موقعیت و اهمیت عهد و میثاق را در این دور مبارک ذکر نماید.
- ۱۷ - مضامین بیانات مبارکه را راجع به توصیف علم، اهمیت علم، تطابق علم و دین بیان نماید.

اهداف آموزشی مربوط به عالم خلق

پس از مطالعه این درس دانشجو باید بتواند:

- ۱ - معنا و مفهوم عالم خلق را توضیح دهد.
- ۲ - کیفیت مدور و علت خلق عالم را بیان نماید.
- ۳ - مفهوم وجود، مراتب و ویژگیهای آن را بیان کند.
- ۴ - مفهوم وحدت وجود را توضیح دهد.
- ۵ - راجع به منشاء خلقت، کمالات وجود توضیح دهد.
- ۶ - کیفیت ظهور و بروز موجودات را توضیح دهد.
- ۷ - مفهوم قوانین کلی و عمومی را توضیح دهد.
- ۸ - مقام و موقعیت انسان را در عالم خلق توضیح دهد.
- ۹ - مقام و موقعیت روح انسانی در عالم خلق و علت ظهور روح در جسد را توضیح دهد.
- ۱۰ - دلائل اثبات وجود روح انسانی را بیان کند.
- ۱۱ - دلائل بقای روح انسانی را بیان کند.
- ۱۲ - دلائل اصالت نوع انسان و وجوه تمایز او را از حیوان بیان کند.

- ۱۳ - جنبه‌های جبر و اختیار را در مورد اعمال انسان ذکر نماید.
- ۱۴ - حدود تکامل و ترقی روح انسانی را ذکر نماید.
- ۱۵ - موضوع ادوار کلیه را بیان نماید.
- ۱۶ - چگونگی نیاز انسان به عالم حق و عالم امر را توضیح دهد.
- ۱۷ - عوامل فوز و فلاح انسان را نام ببرد.
- ۱۸ - عوامل ترقی روح انسانی را در عالم بعد ذکر نماید.
- ۱۹ - پیرامون ارتباط کائنات و چگونگی آن توضیح دهد.
- ۲۰ - راجع به مفهوم خیر و شر در عالم توضیح دهد.
- ۲۱ - مقتضیات نظم و کمال در جامعیت وجود را ذکر نماید.
- ۲۲ - مفهوم غنای حقیقی وجود را بیان نماید.
- ۲۳ - دلیل عدم تناهی خلقت را بیان کند.
- ۲۴ - نظر امر مبارک را راجع به وجود حیات در دیگر کرات بیان نماید.
- ۲۵ - ویژگیهای ماده اشیریه را نام ببرد.
- ۲۶ - اخلاق متفاوتة نوع انسان را نام ببرد.
- ۲۷ - فرق میان عقل و روح و نفس را بیان نماید.

اهداف آموزشی مربوط به اصطلاحات

پس از مطالعه این درس دانشجو باید بتواند معنا و مفهوم اصطلاحات مهمه را بیان کند از جمله:

اصطلاحات لقاء الله، تجلی، روح القدس، ادوار کلیه، قضا و قدر، حدوث و قدم، شجره طور، وحدت وجود، عصمت ذاتی و موهوبی، طبیعت، ثالثوت، رجعت، عوالم طولیه غیرمتناهیة، جبر و اختیار، قضاء محتوم و مشروط، تناسخ، عالم ذر، اکل شجره، موضوع آدم و حوا و طبقات سبع و سموات سبع.

اهداف آموزشی مربوط به تبیین آیات و روایات

پس از مطالعه این درس دانشجو باید تبیینات مبارکه را راجع به برخی از آیات کتب مقدسه قبل و روایات مندرجه در آثار مبارکه بیان نماید. از جمله این آیات و روایات به عنوان نمونه:

- ۱ - يوم ياتي الله في ظلل من الغمام .
- ۲ - من عرف نفسه فقد عرف ربه .
- ۳ - الاب في الابن و الابن في الاب .
- ۴ - و لنعملن انساناً على صورتنا و مثالنا .
- ۵ - ما عرفناك حق معرفتك .
- ۶ - ما رايت شيئاً الا و قد رايت الله فيه او قبله او بعده .
- ۷ - فلما ايتها نوري دن شاطيء الواد الایمن في البقعه المبارکه من الشجره ان يا موسى انى الله رب العالمين .
- ۸ - لانفرق بين احدٍ من رسله .
- ۹ - الكل في الكل .
- ۱۰ - كان الله و لم يكن معه من شيء .

اهداف آموزشی مربوط به جنبه‌های کاربردی درس

- پس از مطالعه این درس دانشجو باید به کمک مبانی اعتقادی برخی از معضلات کتب مقدسه قبل و یا دیگر اعتقادات بهایی و یا معضلات روشهای فکری گذشته را با توضیح منطقی و معقول بیان نماید . از جمله : (به عنوان نمونه)
- ۱ - کیفیت ارتباط خالق با مخلوق
 - ۲ - کیفیت ارتباط قدیم با حادث
 - ۳ - کیفیت ارتباط مجرد با مرکب
 - ۴ - استمرار ظهورات الهیه و مسئله خاتمیت
 - ۵ - وحدت اساس ادیان
 - ۶ - مسئله لقاء الله
 - ۷ - حدوث و قدم عالم
 - ۸ - موضوع مظهریت کامله اسماء و صفات (مظاهر کلیه الهیه) و چگونگی ارتباط عرفان این حقایق مجرد با عرفان حق
 - ۹ - توضیح و تبیین راجع به آیات کتب مقدسه مشعر بر مجئ خداوند و رؤیست او در قیامت (جاء ربک و الملک صفا صفا)

معرفی منابع درس

۱ - راهنما و مقدمه درس و مجموعه مباحث در توضیح مطالب - در این مجموعه سعی شده است که مطالبی به نحو کلی و تا حدودی کلیدی مطرح شود. هدف از تهیه این مطالب این است که با مطالعه آنها ذهن آمادگی لازم را برای مطالعه مطالب مربوط به منابع دیگر درس آماده نماید. مجموعه‌ای از نصوص مبارکه، اصول اساسی اعتقادی بهایی، بحث و توضیح راجع به اصول عقاید و جنبه‌های عملی و کاربردی آنها.

۲ - جزوات معارف بهایی جلد ۱ و ۲ - این جزوات که از تالیفات جناب دکتر داوودی است به نحوی مطلوب و شیوا به بیان اهم اصول عقاید بهایی راجع به عالم حق و امر پرداخته است. عناوین مشخص و توضیحاتی که به کمک بیانات مبارکه و بسا به وسیله توضیحات و براهین شخصی ایشان ارائه شده است البته مستند و ماخوذ از آثار مبارکه می باشد.

۳ - کتاب مستطاب مفاوضات - این کتاب عظیم الشان و مبارک از آثار حضرت عبدالبهاء است و مشتمل بر گفتگوهای هیکل اطهر میثاق است که در پاسخ به سوالات یکی از اماء منہ غرب موسوم به میس بارنی بیان فرموده‌اند. این سفر جلیل از مصادر اصلی مبانی اعتقادی بهایی است و شامل مباحث استدلالی، مطالب کلامی، گفتارهای علمی و بسیاری از تبیینات هیکل مبارک از بشارات انبیاء سلف و تفاسیری که از برخی متشابهات کتب مقدسه قبل است، در عین حال به علت نظم و انسجام مطالب و در پرتو بیان معجز شیم هیکل مبارک در جهت ساده نمودن مطالب دقیق کلامی و فلسفی و شمول آن بر اصول عقاید اهل بهاء این اثر مبارک یکی از مهمترین منابع مطالعه این درس است، شایسته و سزاوار است که حداکثر تلاش صورت گیرد تا از این فرصت به وجود آمده استفاده مطلوب شود. مباحث مورد نظر برای مطالعه در جزوه راهنما دقیقاً مشخص شده است.

۴ - کتاب امر و خلق - از تالیفات جناب فاضل مازندرانی، مجموعه‌ای از بیانیات مبارکه طلعات مقدسه بهایی راجع به عوالم حق، امر و خلق از این کتاب استخراج شده که در متن جزوه درسی درج شده است.

۵ - توقیع مبارک دور بهایی صادره از کلک معجز شیم حضرت ولی عزیز امرالله - مباحثی مربوط به عظمت مقام هیاکل مقدسه بهایی، عظمت این ظهور مبارک و اهمیت و مقام عهد و میثاق الهی از این سفر جلیل انتخاب شده است. گرچه کل مباحث این توقیع مبارک پیرامون مبانی اعتقادی بهایی است ولی مبحث نظم اداری به علت اینکه درس

مجزا و مشخصی دارد از برنامه مطالعه این درس حذف شده است .

۶ - مطالبی در مبادی عقاید - این مجموعه که محتوای نوارهای عالم امر، جبر و اختیار و روح را تشکیل می دهد از تقریرات جناب دکتر داوودی است که همان مطالب اصلی درس را به نحو ساده و جمع بندی شده آموزش می دهد .
توضیح کلی: درس اصول اعتقادات ۱ به طرح مباحث اعتقادی راجع به عوالم حق و امر و خلق پرداخته است . ولی برخی از مباحث اعتقادی بهایی در دروس خاصی مورد مطالعه و بررسی قرار می گیرند و لهذا در این درس یا مطروح شده اند و یا به طور مختصر ذکری به میان آمده است . از جمله مسئله وحدت عالم انسانی، موضوع ولایت امراالله و بیت العدل اعظم و عهد و میثاق و ...

منابع کمک آموزشی

الف - آثار مبارکه

عناوین این درس به نحوی است که در بسیاری از الواح و آثار مبارکه می توان مطالب مهمه ای راجع به آنها استخراج نمود و یا مطالعه کرد. لهذا نمی توان یک اثر خاص که کاملاً به این مباحث اختصاص یافته باشد سوی منابع اصلی درس ذکر نمود.

نمونه ای از این الواح و آثار مبارکه به شرح ذیل است :

- ۱ - حضرت بهاء الله - مجموعه الواح مبارکه - چاپ مصر
- ۲ - حضرت بهاء الله - کتاب مستطاب ایقان
- ۳ - حضرت بهاء الله - ادعیه حضرت محبوب
- ۴ - حضرت عبدالبهاء - خطابات مبارکه
- ۵ - حضرت عبدالبهاء - مکاتیب ، جلد دوم (خصوصاً تفسیر کنت کنز)
- ۶ - حضرت عبدالبهاء - مکاتیب ، جلد سوم (خصوصاً لوح فورل)

ب - آثار مؤلفین بهایی

- بخت آور ، کمال الدین - مقامات توحید

روش مطالعه درس

با توجه به اهداف آموزشی این درس به نظر می رسد روش دقیق خوانی برای نیل به اهداف روش مطلوبی است. گرچه برای مطالعه کتاب مستطاب مفاوضات می توان از روش مطالعه بندبند (پاراگراف به پاراگراف) استفاده نمود، ولی در مجموع دقیق خوانی کفایت می کند. بنا بر این اگر در مطالعه این درس مراحل زیر انجام پذیرد سودمند است:

- ۱- در ابتدای هر یک از مباحث حق و امر و خلق تعدادی بیانات مبارکه و برخی از اصول مهمه عقاید بهایی راجع به مبحث مورد نظر بیان شده است. حتماً قبلاً از مطالعه آن مبحث آن بیانات و اصول را به دقت مطالعه کنید و مضمون آنها را به خاطر بسپارید که حین مطالعه در یادگیری بسیار مؤثر است زیرا می توانید بین آنها و مطالب خوانده شده رابطه برقرار نمایید.
 - ۲- در حد یک پاراگراف یا حداکثر یک صفحه از هر مبحث مطالعه کنید و سعی کنید مطلب اصلی را تشخیص دهید معمولاً مطلب اصلی در ابتدای پاراگراف بصورت عنوان و یا در یکی دو سطر اول آن ذکر می شود و یا به کمک مطالب متن بخصوص توجه به استدلالها و توضیحات می توان مطلب اصلی را پیدا کرد. اگر مطلب اصلی یادداشت شود و یا زیر آن خط کشیده شود بسیار مطلوب است.
 - ۳- پس از یافتن مطلب اصلی، نکات مربوط به آن را پیدا کنید. این نکات یا بصورت استدلال ظاهر شده و یا بصورت توضیح و توصیف، در هر حال این مطالب نیز باید مشخص گردد.
 - ۴- پس از آنکه مطلب اصلی و استدلالها و توضیحات را کشف نمودید روی نحوه ارتباط مطلب اصلی و استدلالها و یا توضیحات فکر نمایید تا بهتر در ذهن تمرکز یابند.
 - ۵- سعی کنید به زبان خود و به طور خلاصه در چند سطر (۲ تا ۳ سطر) مطلب را خلاصه کنید.
 - ۶- آنچه مهم است آن است که آموخته ها را با معلومات خود پیوند دهید یعنی بتوانید بین معلومات قبلی خود و مطلب جدید رابطه ای برقرار کنید با این ارتباط مشخص می شود که شما مطلب را فرا گرفته اید و می توانید در جای دیگر از آن استفاده کنید و این در حقیقت همان جنبه کاربردی درس است.
- سعی می شود نمونه ای از مطالب داده شود ولی به هر حال بهتر است به درس روشهای مطالعه مراجعه شود و مباحث دقیق خوانی و مطالعه بندبند مجدداً مرور شود.

۷ - از آنجا که مطالب مشخص شده از کتاب مستطاب مفاوضات مشتمل بر تبیینات هیکل مبارک حضرت عبدالبهاء است و علاوه بر این در مواضع متعدد برای بیان مطالب از انواع مختلف استدلال (قیاس - استقراء و تمثیل) استفاده شده لهذا ضرورت دارد که تبیینات و استدلالهای مبارک به دقت مطالعه شده و بخاطر سپرده شود. (در حد مضمون)

۸ - مباحثی که در جزوات معارف بهایی مطرح شده علاوه بر اینکه در موارد مختلف به ارائه استدلال پرداخته شده است در عین حال برای اثبات یا نفی موضوعات از آیات قرآنی، روایات و نیز بیانات طلعات مقدسه بهایی استفاده شده ضرورت دارد که علاوه بر به خاطر سپردن استدلالها، مضامین آیات و روایات و نصوص مبارکه نیز به خاطر سپرده شود تا در موقع مقتضی از آنها استفاده شود.

۹ - دیگر بیانات مبارکه‌ای که جهت مطالعه در نظر گرفته شده نیز بعضاً جنبه استدلالی دارد و برخی هم به بیان توضیحات و تبیینات اختصاص یافته است که باید مورد توجه قرار گیرد.

بطور خلاصه می توان گفت در مطالعه این درس موارد ذیل اهمیت دارد:

الف - عناوین کلی درس ب - مطالب اصلی که برخی از آنها اهم اصول عقاید است
ج - تبیینات و توضیحات مبارکه راجع به مطالب اصلی د - استدلالهای موجود راجع به مطالب اصلی ه - مضامین نصوص و آیات و روایات راجع به موضوعات اصلی
و - پیوند دادن آموخته‌ها با معلومات قبلی و یا مطالبی که در دروس دیگر بنا
اصول اعتقادی مرتبط است.

مثال :

در جزوه معارف بهایی شماره ۱ در توضیح این عنوان که "خدا را منزّه و متعالی می دانیم" اکثراً از نصوص مبارکه استفاده شده است یعنی هرچند در ابتدا سعی شده توضیحاتی داده شود ولی در جهت تفهیم این اصل مهم اعتقادی بهایی از بیانات طلعات مقدسه کمک گرفته شده است. راجع به این شیوه در بحث راجع به اصول توضیحاتی داده شده است. (ص ۷ متن)

ولی در مبحث دوم که مطلب راجع به سلب اسماء و صفات از خداوند است علاوه بر اینکه از بیانات مبارکه کمک گرفته شده استدلال هم انجام یافته است.

از جمله: زیرا که هر صفتی حاکی از معنی مختص و محدود است، پس اگر به حق نسبت دهیم او را محدود نموده ایم و این تناهی در ذات است که محال است.

در همین بحث راجع به الوهیت به ذکر نمونه‌ای از کتاب مستطاب مفاوضات می پردازیم.

دومین مبحث (ب) به دلائل و براهین الوهیت اختصاص یافته است پس از مطالعه دقیق متن متوجه می شویم که هیکل مبارک با توجه به چند دلیل عقلی به اثبات الوهیت پرداخته اند. در عین حال در انتها این دلایل عقلی را مختص نفوس ضعیفه می دانند و وجود حق را مستغنی از این گونه دلایل می دانند کافی است چشم بصیرت باز شود و اما نوع استدلالها در متن به شیوه قیاس است.

الف- انسان خود را خلق ننموده. یکا اصل مشهور و مسلم فلسفی

(در عین حال انسان خلق شده است.)

* پس خالق و مصور دیگری است.

ب- انسان بالنسبه صنع کامل است.

صانع نمی تواند غیر کامل باشد.

* پس صانع جامع کمالات است.

[به شیوه مقایسه انسان به امور معرفت پیدا می کند یعنی نقص چیزی را در پرتو

شیء کاملتر درک می کند.]

ج- در عالم امکان نقایص وجود دارد. (امکان معدن نقص است.)

این نقایص در پرتو مقایسه با کمال قابل درک است.

* پس حق جامع کمالات است.

د- جمیع عالم در تحت حکم و نظام است.

عالم نمی تواند از این حکم و نظام تمرد کند. (محکوم است)

* پس در عالم حاکمی وجود دارد.

ه- هر چیزی از اجزاء عالم مانعی دارد.

جهان عظیم مشتمل بر این جزییات است.

* جهان مانعی دارد.

ملاحظه می شود که چگونه می توان از بیانات مبارک و ترتیب آنها به وجود

خداوند استدلال نمود. استدلالهای دیگری نیز می توان از مطالب همین متن به عمل آورد.

شیوه ارزشیابی درس

محور اصلی ارزشیابی این درس به کمک سوءالات تشریحی است. در عین حال ممکن

است از برخی سوءالات کوتاه جواب نیز استفاده شود. ذیلا نمونه هایی از سوءالات امتحانی

درج می گردد:

- ۱ - تعریف و ویژگیهای اصول را بنویسید .
- ۲ - دو مورد از اصول اساسی در علم ... را بنویسید .
- ۳ - مدلل سازید که چرا ذات حق قابل درک نیست .
- ۴ - چرا در عین آنکه سعی می کنیم از حق متعال سلب صفات نماییم او را به صفاتی هم موصوف می کنیم؟
- ۵ - چرا مربی انسان باید انسان کامل یا مظاهر مقدسه باشند؟
- ۶ - مفهوم ادوار کلیه را توضیح داده و بنویسید که این مفهوم در بیان و یا اثبات چه حقیقتی به کار رفته است؟
- ۷ - هیکل مبارک حضرت عبدالبهاء از این حکم که طبیعت تحت قانون عمومی است چگونه وجود مانع با اراده و حی را اثبات می فرمایند؟
- ۸ - با کمک مفهوم عالم امر چگونه می توان استمرار ظهورات الهیه را توجیه نمود؟
- ۹ - اینکه گفته می شود عالم وجود بدایتی ندارد به چه معناست؟
- ۱۰ - توضیح هیکل مبارک راجع به چگونگی پیدایش موجودات عظیمه ، از مبداء واحد را بنویسید .
- ۱۱ - هنگامی که عرفان ذات حق و وصول بدان محال است ، موضوع لقاء الله چگونه قابل توضیح است؟
- ۱۲ - چرا اطاعت از مظاهر مقدسه در حکم اطاعت از حق متعال است؟
- ۱۳ - تبیین مبارک از این روایت را بنویسید .
" ما رایت شیئا الا و قد رایت الله فیہ او قبله او بعده "
- ۱۴ - چرا علم و دین وحدت حقیقی دارند؟
- ۱۵ - مضامین دو نص از نصوص مبارکه راجع به عظمت این ظهور اعظم را بنویسید .
- ۱۶ - تعاریف طبیعت ، قدم و حدوث را بنویسید .

جدول ارزشیابی درس

منابع	ارزش	مقطع	
مطابق جدول زمانبندی	۱۰ نمره	پایان هفته چهارم	ماهانه اول
" " "	۳۵ نمره	هفته نهم	میان ترم
" " "	۱۰ نمره	پایان هفته سیزدهم	ماهانه دوم
" " "	۴۵ نمره	هفته هیجدهم	پایان ترم

در امتحان پایان ترم از مباحث میان ترم نیز ارزشیابی به عمل خواهد آمد .